

ฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธ : นาฏกรรมการประชาสัมพันธ์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
Fon Buang Suang Phra Sun Thron Pi Pit: Public Relations Dance
Kosum Phisai District Maha Sarakham Province

อนุชิต สีมอร์ส^{1*} และศราวดี ภูมขมศรี²

Anuchit Seemorot^{1*} and Sarawadee Phuchomsri²

¹อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²อาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{1*}Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Mahasarakham University

²Lecturer from the Faculty of Fine and Applied Arts Khon Kaen University

*Corresponding Author Email: Warit_cmu@hotmail.com

Received: 12 November 2025 Revised: 8 December 2025 Accepted: 15 December 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของอำเภอโกสุมพิสัย และ 2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงจากประวัติพระสุนทรพิพิธ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารและแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ประวัติความเป็นมาของพระสุนทรพิพิธ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีจุดเริ่มต้นทางการปกครองในปี พ.ศ. 2424 สมัยรัชกาลที่ 5 โดยพระเจริญราชเดช เจ้าเมืองมหาสารคาม ได้กราบบังคมทูลขอตั้งบ้านดงวังท่าหวางขึ้นเป็นเมืองใหม่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “เมืองโกสุมพิสัย” และแต่งตั้งท้าวสุริโย (เสือ) เป็นพระสุนทรพิพิธ เจ้าเมืองคนแรก การแต่งตั้งครั้งนั้นถือเป็นรากฐานสำคัญของการก่อรูปเมืองและความเป็นปึกแผ่นของชุมชนโกสุมพิสัย พระสุนทรพิพิธเป็นบุคคลสำคัญทั้งด้านการปกครองและการทหาร ท่านมีบทบาทในการป้องกันเมืองจากศึกฮ่อ การร่วมรบในกรณีพิพาท ร.ศ. 112 และ 2) การสร้างสรรค์การแสดงและถ่ายทอดผลงาน การแสดง ชุดฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธสู่ชุมชน ผ่านกระบวนการแสดง ได้แก่ 2.1) ที่มาของการแสดงเป็นผลงานสร้างสรรค์การแสดงจากประวัติพระสุนทรพิพิธ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 2.2) ดนตรี ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ที่สร้างลายดนตรีขึ้นมาใหม่ บรรเลงประกอบการแสดงลักษณะของเพลงประกอบการแสดง เป็นเพลงบรรเลงที่มีเนื้อร้อง ทำนองเพลงสื่อความหมายถึง ประวัติพระสุนทรพิพิธ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 2.3) ผู้แสดง ใช้ผู้แสดง จำนวน 8 คน 2.4) การแต่งกาย กำหนดลักษณะการแต่งกาย ตามแบบการแต่งกายของหญิงในภาคอีสาน และ 2.5) การออกแบบการแสดงในการแสดงได้มีการประดิษฐ์ วางโครงร่างลักษณะกระบวนท่ารำจะสื่อตามบทหรือ

คำสำคัญ: ฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธ, นาฏกรรม, การประชาสัมพันธ์

Abstract

This research consists purposes were 1. to examine the historical background of Kosum Phisai District and 2. to create a performance based on the history of Phra Sun Thron Pi pit. This study employed a qualitative research approach. The target group consisted of eight participants selected through purposive sampling. Data were collected from documentary sources and in-depth interviews. The collected data were analyzed using content analysis. The findings revealed that 1) Historical Background of Phra Sun Thron Pi pit Kosum Phisai District Maha Sarakham Province The historical background of Phra Sun Thron Pi pit in Kosum Phisai District Maha Sarakham Province dates back to 1881 (B.E. 2424) during the reign of King Rama V. At that time, Phra Charoen Ratchadet, the governor of Maha Sarakham, submitted a petition requesting the establishment of Ban Dong Wang Tha Hor Khuang as a new town. His Majesty King Chulalongkorn (Rama V) graciously granted the royal approval and bestowed the name “Kosum Phisai” Thao Suriyo (Suea) was subsequently appointed as Phra Sun Thron Pi pit, the first governor of the town. This appointment marked a significant foundation for the formation of the town and the consolidation of the Kosum Phisai community. Phra Sun Thron Pi pit played an important role in both civil administration and military affairs, particularly in defending the town against the Haw Wars and participating in military engagements during the territorial dispute of R.S. 112 and 2) Creative Performance and Dissemination of the Dance Drama “Fon Buang Suang Phra Sun Thron Pi pit” to the Community The creative performance titled Fon Buang Suang Phra Sun Thron Pi pit was developed and disseminated to the community through a structured performance process as follows 2.1) Origin of the Performance: The performance was creatively developed based on the historical narrative of Phra Sun Thron Pi pit of Kosum Phisai District Maha Sarakham Province 2.2) Music: Northeastern Thai (Isan) traditional musical instruments were employed, with newly composed musical patterns created specifically for the performance. The accompanying music consisted of instrumental compositions with lyrics, and the melody conveyed the historical background and significance of Phra Sun Thron Pi pit and Kosum Phisai District 2.3) Performers: The performance involved eight performers 2.4) Costumes: The costumes were designed in accordance with traditional attire worn by women in the Isan region, reflecting local identity and cultural aesthetics and 2.5) Performance Design: The choreography was carefully devised through the creation and structuring of dance movements, with the dance sequences designed to correspond directly to the song lyrics in order to effectively communicate the narrative content.

Keywords: Fon Buang Suang Phra Sun Thron Pi Pit, Drama, Public Relations

บทนำ

การฟ้อนรำที่ปรากฏในศาสนาและพิธีกรรมนั้น นับได้ว่าเป็นจุดสูงสุดของการฟ้อนรำหรือนาฏศิลป์ ด้วยเพราะการฟ้อนรำได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นเครื่องมือสื่อสารและเป็นเครื่องสื่อการะบงคที่เทพเจ้าชั้นขมยนิติทั้งยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ และควบคุมสังคมให้มีความเป็นปกติสุข การฟ้อนรำในศาสนาและพิธีกรรมนี้จึงได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากระบบสังคม ทั้งในด้านบุคคล วัตถุ (กิ่งแก้ว อุตถการ, 2520) องค์ประกอบของการรำรำในพิธีกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมให้พิธีกรรมมีความสมบูรณ์และศักดิ์สิทธิ์ รูปแบบการรำรำเช่นนี้เรียกว่า “การฟ้อนบวงสรวง” ซึ่งหมายถึงการฟ้อนรำที่จัดขึ้นเพื่อการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือบูชาเทพเจ้าในพิธีกรรมต่าง ๆ วัตถุประสงค์ของการบวงสรวงมีความหลากหลาย แตกต่างกันไปตามความเชื่อและศรัทธาของแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การฟ้อนบวงสรวงในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการฟ้อนบวงสรวงในวัฒนธรรมเอเชียใต้ มีแนวคิดว่าการรำรำเป็นสัญลักษณ์แห่งพลังจักรวาล และเป็นการถวายเกียรติแด่เทพเจ้าผู้เป็นใหญ่ในศิลปะแห่งการรำ โดยเฉพาะ “พระศิวะนาฏราช” ผู้ทรงได้รับการยกย่องให้เป็นเทพแห่งการฟ้อนรำ ตามคัมภีร์พระเวทมีการกล่าวถึงการฟ้อนรำหลายครั้งในฐานะกิจกรรมที่ใช้แสดงความศรัทธา และยังเชื่อว่าการรำรำสามารถขับไล่สิ่งชั่วร้ายหรือมารได้ เนื่องจากการยอมลงโทษในความดองมของการฟ้อน และถูกพลังศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้าปราบในที่สุด (Geertz Clifford, 1973) การประกอบพิธีกรรมลักษณะนี้สะท้อนถึงความเชื่อว่า การแสดงความเคารพผ่านการฟ้อนรำสามารถอำนวยพรให้ผู้ประกอบพิธีและครอบครัวได้รับความร่มเย็น มีความสุขความเจริญ และหากละเลยไม่ทำพิธีบวงสรวงตามประเพณี อาจก่อให้เกิดเหตุไม่พึงประสงค์หรือเคราะห์ร้ายอันเนื่องมาจากความไม่พอใจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชาได้จึงมีการสร้างสรรคนาฏกรรม หรือนาฏยประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในการบวงสรวงเฉพาะแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้นาฏกรรมตามนโยบายการปกครองของไทยแต่เดิมนั้นมักเป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหายกย่องสรรเสริญผู้นำการปกครอง สถานการณ์บ้านเมืองที่อุดมสมบูรณ์จากการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือสมบูรณาญาสิทธิราชย์และยังเป็นการเผยแพร่แนวคิด แนวปฏิบัติ ตามความเชื่อ พิธีกรรม จารีต กฎหมาย รสนิยม และนโยบายการปกครองของผู้นำทำให้นาฏกรรมมีรูปแบบที่ถูกแพร่กระจายจนกลายเป็นวัฒนธรรมร่วมสมัยที่เกิดขึ้นภายใต้โลกของความเจริญที่ถูกพัฒนาด้วยความต้องการของมนุษย์เอง สภาพสังคมไทยกับการฟ้อนบวงสรวงเพื่อถวายต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น เกิดกระแสของการแสดงออกที่บ่งบอกถึง กระบวนการกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมสมัยนิยมที่แสดงถึงค่านิยม ความเชื่อ ความศรัทธา ที่เป็นการแสดงถึงการรับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงค่านิยมของสังคมไทยที่ทำให้สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ด้วยอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ส่งผลให้วัฒนธรรมมีการเคลื่อนไหว แปรเปลี่ยนเรื่องราวของสังคมอยู่เสมอ ภาพของชุดวัฒนธรรมจึงมีความหมายต่อปรากฏการณ์ในช่วงเวลาปัจจุบันที่จะอธิบายว่า อะไร ที่ไหน อย่างไร ผ่านนาฏกรรม การฟ้อนรำโดยจะเห็นได้ชัดในแต่ละท้องถิ่นของภาคอีสาน (คชาวุธ มาป้อง, ศุภกร ฉลองภาค และพรรณรต ทับแถม, 2565)

อำเภอโกสุมพิสัย เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนาน สืบเนื่องจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถ่ายทอดต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง จนก่อให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนในเขตลุ่มน้ำชี จากหลักฐานทางพงศาวดารหัวเมืองอีสานได้บันทึกเหตุการณ์สำคัญไว้ว่า ในปีมะเส็ง พุทธศักราช 2425 (จุลศักราช 1243 หรือรัตนโกสินทร์ศก 100) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีการปรับเปลี่ยนระบบการปกครองท้องถิ่นใหม่ โดยพระเจริญราชเดชเจ้าเมืองมหาสารคามในขณะนั้น เห็นสมควรยกฐานะบ้านดงวังท่าหอวางขึ้นเป็น “เมืองโกสุมพิสัย” ตามพงศาวดารมณฑลอีสาน

กล่าวว่า พระเจริญราชเดชได้มอบหมายให้ท้าวสุริยวงษานำไปบอกพร้อมเครื่องราชบรรณาการขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยเครื่องราชบรรณาการนั้นทำจากเงินเป็นรูป “ดอกมะค่าป่า” ซึ่งเป็นพืชพื้นถิ่นที่พบมากในบริเวณนี้ พระองค์จึงพระราชทานนามเมืองใหม่นี้ว่า “โกสุมพิสัย” มีความหมายว่า “แดนแห่งต้นมะค่าป่า” (เทศบาลตำบลโกสุมพิสัย, 2548) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งท้าวสุริยวงษาเป็น พระพิทักษ์นารายณ์ เป็นเจ้าเมืองวาปีปทุม และตั้งท้าวสุริโย (เสือ) เป็นพระสุนทรพิพิธ เป็นเจ้าเมืองโกสุมพิสัย ชื่อเมืองและชื่อเจ้าเมืองทั้งสองนี้ เป็นราชทินนามคล้องจองกันมากคือ ชื่อเมืองก็ว่า วาปีปทุม โกสุมพิสัย ชื่อเจ้าเมือง ก็ว่า พระพิทักษ์นารายณ์ พระสุนทรพิพิธเมื่อ พ.ศ. 2444 การปกครองได้แบ่งเขตการปกครองประเทศตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2450 ออกเป็น มณฑล จังหวัด และอำเภอ เมืองโกสุมพิสัยจึงถูกยุบลงเป็นอำเภอโกสุมพิสัย โดยพระสุนทรพิพิธได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายอำเภอคนแรก

ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างหลากหลายมิติ เพื่อนำไปสู่การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ทั้งในด้านแนวคิด วิธีการ หรือการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงจากการคิดเชิงเหตุผลเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยจินตนาการที่ช่วยขยายขอบเขตของความคิด และเมื่อจินตนาการนั้นถูกนำมาประยุกต์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงจะก่อให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ที่จับต้องได้ ซึ่งเรียกว่า “จินตนาการเชิงประยุกต์” แนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานจากการตระหนักถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมสืบทอดมาอย่างยาวนาน โดยมีรากฐานมาจากประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชน

ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาประวัติของพระสุนทรพิพิธ นายอำเภอโกสุมพิสัยคนแรก ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ของพื้นที่ และได้นำเรื่องราวนี้มาพัฒนาเป็นบทเพลงและนาฏกรรมเพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ชุมชนในอำเภอโกสุมพิสัย การศึกษานี้มุ่งสำรวจแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ในการออกแบบชุดการฟ้อนของภาคอีสาน โดยเน้นการประดิษฐ์ลีลาท่ารำและการใช้ดนตรีประกอบอย่างเหมาะสม ผ่านการประยุกต์ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ให้เกิดรูปแบบที่หลากหลายและแปลกใหม่ แสดงออกถึงความงามและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ผลลัพธ์จากการศึกษามีเป้าหมายเพื่อใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาวอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ที่สนใจด้านนาฏศิลป์ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของอำเภอโกสุมพิสัย
2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงจากประวัติพระสุนทรพิพิธ

การบททวนวรรณกรรม

1. องค์ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพระสุนทรพิพิธ

พระสุนทรพิพิธ เป็นบุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์ ศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ท่านเป็นครูผู้ถ่ายทอดความรู้ดั้งเดิมที่มีชื่อเสียง โดยสอนการแสดงพื้นบ้านอย่างเป็นระบบ รวมถึงทำเต็นท์ เพลง จังหวะดนตรี และขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในชุมชน ความรู้ของพระสุนทรพิพิธแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างเอกลักษณ์ท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม และความเชื่อ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา การรักษา และการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้าน และทำให้นาฏศิลป์พื้นบ้านสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมสมัยใหม่ได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน

นาฏศิลป์อีสาน เป็นรูปแบบการแสดงที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และความเชื่อของชุมชน หน้าที่ของนาฏศิลป์อีสานได้แก่ การสื่อสารทางวัฒนธรรม การแสดงในพิธีกรรม และความบันเทิงในงานสังสรรค์ตามประเพณี ความเรียบง่ายของการเคลื่อนไหว ความเชื่อมโยงกับดนตรีพื้นบ้าน เช่น แคน กลอง และพิณ และเทคนิคการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ล้วนเป็นแง่มุมที่สำคัญของนาฏศิลป์อีสาน แนวคิดนี้ แสดงให้เห็นว่านาฏศิลป์อีสานเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของชุมชนได้อย่างชัดเจน มากกว่าที่จะเป็นเพียงการแสดงอย่างหนึ่ง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์

กระบวนการคิดที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานใหม่หรือการปรับปรุงผลงานที่มีอยู่เพื่อเพิ่มคุณค่า เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์นั้นอาศัยบริบททางสังคมและวัฒนธรรม จินตนาการ ประสบการณ์ และความรู้ แนวคิดเรื่องนวัตกรรมในด้าน การเต้นรำและศิลปะให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการผสมผสานเอกลักษณ์เข้ากับการเคารพในประเพณีทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดผลงานที่ทั้งทันสมัยและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ดั้งเดิม ดังนั้น กระบวนการสร้างสรรค์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ทางวัฒนธรรมและทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านและนักศึกษา (นักแสดง) รวมทั้งสิ้น จำนวน 8 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

2.2 แบบสังเกต (Observation) โดยใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือกิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการสังเกตจะเป็นการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายที่ชัดเจน ตัวแบบสังเกตจะประกอบด้วยรายการของพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่ต้องการสังเกต เพื่อศึกษาท่าทางและลักษณะการแสดงที่เกิดขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลด้านเอกสาร อาทิ เอกสารเกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม ณ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ และสร้างสรรค์ผลงานการแสดง โดยนำข้อมูลจากการเก็บข้อมูล จากการศึกษาด้านเอกสาร และการสัมภาษณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษากับงานวิจัย จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสร้างผลงานสร้างสรรค์ แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาประวัติความเป็นมาของอำเภอโกสุมพิสัย

ผลการวิจัยพบว่า เมืองโกสุมพิสัยมีจุดเริ่มต้นทางการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2424 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยพระเจษฎีราชเดช เจ้าเมืองมหาสารคามคนแรก ได้กราบบังคมทูลขอตั้งบ้านดงวังท่าหอขวางเป็นเมืองใหม่ และทรงโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นเป็น “เมืองโกสุมพิสัย” พร้อมแต่งตั้งท้าวสุริโย (เสื่อ) เป็นพระสุนทรพิพิธ เจ้าเมืองขึ้นกับเมืองมหาสารคาม นับเป็นรากฐานสำคัญของการก่อรูปเมืองและชุมชนโกสุมพิสัย ประเพณีสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนคือ บุญข้าวคูณลาน ซึ่งจัดขึ้นหลังฤดูการเก็บเกี่ยว เป็นประเพณีที่สืบทอดตามฮีตสิบสอง คองสิบสี่ โดยมีความหมายในการรวมผลผลิตข้าวเปลือกไว้บนลานเพื่อทำบุญอุทิศและสืบสานความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ประเพณีนี้ไม่เพียงเป็นการสืบทอดทางศาสนาและวัฒนธรรม แต่ยังทำหน้าที่สร้างความสามัคคีในสังคม โดยเฉพาะในยามวิกฤติอุทกภัยที่ชาวบ้านเผชิญร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ อำเภอโกสุมพิสัยจึงได้จัดงาน “วันพระสุนทรพิพิธ บุญคูณลาน แข่งขันหุ่นฟางลิงของดีอำเภอโกสุมพิสัย” ขึ้นเป็นประจำทุกปี เช่น ในปี พ.ศ. 2556 ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 16–18 มกราคม บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอ ภายในงานมีทั้งพิธีบวงสรวงพระสุนทรพิพิธ (ญาพ่อหลวง) เจ้าเมืองคนแรก การสู่ขวัญข้าวและปลูกเสกข้าวมงคล ตลอดจน การละเล่นและการแข่งขันต่าง ๆ เช่น การประกวดหุ่นฟางลิง การแข่งขันตำข้าวลีลา การประกวดธิดาคูณลาน และการออกร้าน OTOP เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การจัดงานดังกล่าวจึงมีนัยสำคัญทั้งด้าน การอนุรักษ์ประเพณี การสร้างเอกลักษณ์ชุมชน การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และการปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด แก่ประชาชนในพื้นที่ ถือเป็นตัวอย่างของการใช้ทุนวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ร่วมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2. การสร้างสรรค์การแสดงจากประวัติพระสุนทรพิพิธ

ผลการวิจัยพบว่า แหล่งกำเนิดแนวคิดมาจากการศึกษาประวัติและบทบาทของ พระสุนทรพิพิธ บุคคลสำคัญของอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งสะท้อนคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ผลจากการศึกษานำไปสู่การออกแบบชุดการพ่อนเชิงสร้างสรรค์ของภาคอีสาน โดยประดิษฐ์ ลีลาท่ารำ และ โครงสร้างดนตรีประกอบ ให้สอดคล้องกัน ผ่านการประยุกต์องค์ความรู้และทักษะพื้นฐานทางนาฏศิลป์ ให้ร่วมสมัย เกิดความหลากหลายและความแปลกใหม่ ขณะเดียวกันยังคงรักษาอัตลักษณ์และความงามเชิงสุนทรียะ ของท่ารำอีสาน ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้ อนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญา รวมทั้งต่อยอดสู่

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของอำเภอโกสุมพิสัย โดยทำหน้าที่เป็นแบบอย่างของการแสดงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และช่วยให้ชื่อเสียงของชุมชนเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

2.1 ดนตรี ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพ่อนซึ่งจะขาดเสียมิได้ เพราะในการแสดงพื้นบ้านอีสาน ได้ประพันธ์ลายดนตรีขึ้นมาใหม่ ทำให้การพ่อนเกิดความพร้อมเพรียงกันแล้ว

ภาพประกอบที่ 1 เครื่องดนตรีวงโปงลาง (จำหน่ายเครื่องดนตรี, 2568)

2.2 เนื้อเพลง นะโม 3 จบ

น้อมวันทาองค์พระสัมมาสัมพุทธโธ องค์เลิศนาโถ ไฮฮ้องป่าวองค์เทวัญ อันว่าสักเค จะรูเปา
 สี่ได้ขาน ท้าวแดนสวรรค์ให้ลงมาเป็นสักขี การบัดนี้สืบวงสรวงองค์พ่อเมือง นามระบือ ลือเลื่องพระสุนทรพิพิธ
 ชาวโกสุมพิสัยมาน้อมไหว้พร้อมตั้งจิต พระสุนทรพิพิธ พ่อเมืองแต่เก่าให้ล้ำแยงผู้เป็นดังแสงส่องบ้านดงวังท่าหอขวาง
 คองนานอยู่ยง จนนเป็นโกสุมพิสัย ต่อมพานบายศรี คาวหวาน พร้อมเครื่องคาย
 หมูเหล้าประขามาโฮมใจ บังคมไหว้ เพื่อบวงสรวง
 (ขับท่อม)

อันว่า ให้โฮมมาท้าวแดนสรวง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ทั้งสามโลกา ให้มาโฮมเข้า
 ลูกสิดวย เครื่องคาย วอนไหว้พ่อเฮา พระสุนทรพิพิธเจ้า พ่อเมืองแต่กาลปฐม
 ให้อยู่ดี กินดีได้อ่าน สราญนานนม ทุกข์เข็ญภัยย้าย มลายลับไปอย่าได้ขึ้นขม
 ให้มีคนชื่นชม อุดมดีได้ ดังใจซุอย่าง เจ้าดอกเอ๋ย...เจ้าดอกเอ๋ย..เออ...เอ๋ย..เจ้าดอกมะคำป่า
 โฮมใจ ชาวโกสุมได้มา บวงสรวงบูชา ขมานบน้อม พระสุนทรพิพิธอยู่จอม
 เนื้อหัวปกเกล้าหมูเฮาเมืองบ้าน เออเอ๋ย...ยกยอ ยิ่งแล้ว หน่วยแก้วทั้งสามประการแล้วไหว้วอนสักเคเทวัญ
 บนบ้าน ฮ่วมเป็นพยานในการเทื่อนี้ บวงสรวงให้โชคชัยจะมี
 คาคคแล้วไพร่ อยู่ดีเฮื่องยังโกสุมพิสัยเจริญไกลดั่งมุง บวงสรวงแล้วให้ฮุ้งเฮื่องเดอข้าบูชา

(เห่เรือลาว)

วันหนึ่ง ยอนบยังกั้งเก้ง ให้เลิง ๆ เมืองโกสุมพิสัยเฮา

น้อมเอาเครื่องคาย มากมายมาไหววอนขอพระสุนทรพิพิธเฮา

น้อมเอาคุณนามาไว้ในโนนสุคะโต ให้ยิ่งโยยายื่น เอื้องพะลั่น

โดยพะลั่นให้ท่านดล ชาวเมืองทุกคน มาบวงสรวงวอนไหวน้อมใจ

นบไหว ให้มีแต่มงคล ทุกคนขอพรมันยืนยงเจริญ

2.3 ลักษณะการแต่งกาย จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะการแต่งกายของชาวอีสาน ผู้หญิง การแต่งกายส่วนใหญ่นิยมสวมใส่ผ้าชิ้นแบบทอทั้งตัว สวมเสื้อคอเปิดเล่นสีสัน หม้อผ้าสไบเฉียง สวมเครื่องประดับตามข้อมือ และคอ

ภาพประกอบที่ 2 เครื่องแต่งกาย (อนุชิต สีมอร์ส, 2568)

2.4 ทำรำ กระบวนการออกแบบทำรำชุด “ฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธ” ดำเนินไปบนพื้นฐานของการเล่าเรื่องราวผ่านการเคลื่อนไหวที่สะท้อนวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น โดยใช้ทำรำที่พัฒนามาจากนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานให้สอดคล้องกับจังหวะของดนตรี การเรียงลำดับท่าฟ้อนถูกออกแบบให้ต่อเนื่องกันอย่างกลมกลืน เพื่อสร้างภาพรวมของการแสดงที่มีเนื้อหาชัดเจนและอารมณ์สื่อสารถึงผู้ชม

ในระหว่างการแสดงได้สอดแทรกท่ารำที่สื่อความหมายถึงความเคารพ ความศรัทธา และการเทิดทูนพระสุนทรพิพิธ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของอำเภอโกสุมพิสัย เพื่อให้การแสดงเกิดทั้งคุณค่าด้านสุนทรียภาพและคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจิตวิญญาณของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ภาพประกอบที่ 3 ท่ารำ (อนุชิต สีนมรส, 2568)

ภาพประกอบที่ 4 ท่ารำ (อนุชิต สีนมรส, 2568)

ภาพประกอบที่ 5 ทำรำ (อนุชิต สีมอร์ส, 2568)

ภาพประกอบที่ 6 ทำรำ (อนุชิต สีมอร์ส, 2568)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของอำเภอโกสุมพิสัย พบว่า ประวัติความเป็นมาของพระสุนทรพิพิธ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เมืองโกสุมพิสัยมีจุดเริ่มต้นทางการปกครองในปี พ.ศ. 2424 สมัยรัชกาลที่ 5 โดยพระเจริญราชเดช เจ้าเมืองมหาสารคาม ได้กราบบังคมทูลขอตั้งบ้านดงวังท่าหอวางขึ้นเป็นเมืองใหม่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “เมืองโกสุมพิสัย” และแต่งตั้งท้าวสุริโย (เสือ) เป็นพระสุนทรพิพิธ เจ้าเมืองคนแรก การแต่งตั้งครั้งนั้น ถือเป็นรากฐานสำคัญของการก่อรูปเมืองและความเป็นปึกแผ่นของชุมชนโกสุมพิสัย พระสุนทรพิพิธเป็นบุคคลสำคัญทั้งด้านการปกครองและการทหาร ท่านมีบทบาทในการป้องกันเมืองจากศึกฮ่อ การร่วมรบในกรณีพิพาท ร.ศ. 112 ตลอดจน การวางผังเมือง และดูแลการพัฒนาท้องถิ่น การเป็นเจ้าเมืองของพระสุนทรพิพิธจึงมิได้เป็นเพียงตำแหน่งทางการปกครอง แต่ยังสะท้อนถึงความ เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และได้รับการยกย่องเป็นปูชนียบุคคลของอำเภอโกสุมพิสัยมาจนถึงปัจจุบัน

2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงจากประวัติพระสุนทรพิพิธ พบว่า การสร้างสรรค์การแสดงและถ่ายทอดผลงาน การแสดง ชุด ฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธสู่ชุมชน ผ่านกระบวนการแสดง ดังนี้

2.1 ที่มาของการแสดง เป็นผลงานสร้างสรรค์การแสดงจากประวัติพระสุนทรพิพิธ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ดนตรี ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ที่สร้างลายดนตรีขึ้นมาใหม่ บรรเลงประกอบการแสดงลักษณะของเพลง ประกอบการแสดง เป็นเพลงบรรเลงที่มีเนื้อร้อง ทำนองเพลงสื่อความหมายถึง ประวัติพระสุนทรพิพิธ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2.3 ผู้แสดง ใช้ผู้แสดง จำนวน 8 คน

2.4 การแต่งกาย กำหนดลักษณะการแต่งกาย ตามแบบการแต่งกายของหญิงในภาคอีสาน

2.5 การออกแบบการแสดง ในการแสดงได้มีการประดิษฐ์ วางโครงร่างลักษณะกระบวนการทำรำจะสื่อตามบทร้อง

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาประวัติความเป็นมาของพระสุนทรพิพิธทำให้เข้าใจถึงบทบาทของท่านในฐานะผู้นำท้องถิ่นยุคต้นสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งไม่เพียงเป็นผู้ก่อตั้งเมืองโกสุมพิสัย แต่ยังมีส่วนในการป้องกันบ้านเมืองในศึกฮ่อและกรณีพิพาท ร.ศ. 112 ผลการวิจัยจึง สอดคล้องกับแนวคิดทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ว่า “ผู้นำคือศูนย์รวมของความมั่นคงทางสังคมและการเมือง” และยังแสดงให้เห็น ว่าบุคคลสำคัญในท้องถิ่นสามารถถูกนำมาเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างเอกลักษณ์ร่วมของชุมชนได้

2. การฟ้อนบวงสรวงที่สร้างสรรค์ขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้เป็นนาฏกรรมที่เชื่อมโยงความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมเข้ากับการ แสดงศิลปะอีสานร่วมสมัย สืบทำรำทั้ง 11 ท่าถูกประดิษฐ์ขึ้นจากวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การกวักน้ำ การโปรยข้าว การดำนา และการดำข้าว

3. การผูกโยงประเพณีบุญข้าวคูณลานเข้ากับการสร้างสรรค์การแสดง สอดคล้องกับทฤษฎีการใช้ทุนวัฒนธรรม (Cultural Capital) ที่มุ่งนำมรดกทางวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างคุณค่าใหม่ ๆ ในปัจจุบัน การนำบุญคูณลานและสัญลักษณ์ มาเป็นแรง

บันดาลใจในการออกแบบท่ารำและกิจกรรมแสดง จึงเป็นการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น ทั้งในด้านการอนุรักษ์ การสร้างเอกลักษณ์ และการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากการแสดงพื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ในครั้งนี้ทำหน้าที่เป็นนาฏกรรมการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารเชิงวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นสื่อในการถ่ายทอดอัตลักษณ์และคุณค่าของท้องถิ่นไปสู่สาธารณะ ตัวการแสดงไม่เพียงสร้างความบันเทิง หากยังเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประวัติศาสตร์พระสุนทรพิพิธและความภาคภูมิใจในอำเภอโกสุมพิสัย

จากผลการศึกษาพบว่า การสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านจากประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่ได้ทั้งด้านการอนุรักษ์ การเผยแพร่ และการพัฒนา โดยเป็นการเชื่อมโยงอดีตเข้ากับปัจจุบันอย่างกลมกลืน ผลงานที่ได้ไม่เพียงสะท้อนคุณค่าทางศิลปะ แต่ยังส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในเชิงวัฒนธรรมและสังคมอย่างยั่งยืน

การสร้างสรรค์ “ฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธ: นาฏกรรมประชาสัมพันธ์อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” ถ่ายทอดแนวคิดผ่านกระบวนการทางศิลปะการแสดงอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดหลักการและแนวทางที่สามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาศิลปะการแสดงพื้นบ้านในอนาคตได้ โดยสรุปแนวทางสำคัญได้ ดังนี้

กลวิธีการประดิษฐ์ท่าฟ้อน ใช้ท่าหลักจากแม่บทนาฏศิลป์อีสานมาปรับประยุกต์ให้เกิดกระบวนการท่าฟ้อนใหม่ที่สอดคล้องกับอารมณ์ของบทเพลง

ทำนองเพลงและบทประพันธ์ ถ่ายทอดความหมายเชิงเทิดทูนพระสุนทรพิพิธ แสดงถึงความเคารพและศรัทธาต่อบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น

องค์ประกอบการแสดง ใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของผู้แสดงเป็นสัญลักษณ์สื่อสารทางวัฒนธรรม สะท้อนอัตลักษณ์และความงดงามของอีสาน

รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานเป็นไปตามกระบวนการออกแบบเชิงนาฏยประดิษฐ์ ซึ่งสอดคล้องกับสุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547, น.225) ที่อธิบายว่า “นาฏยประดิษฐ์” หมายถึง การคิด ออกแบบ และสร้างสรรค์แนวทางศิลปะการแสดงในชุดหนึ่ง ทั้งการแสดงเดี่ยวและการแสดงหมู่ ครอบคลุมถึงการกำหนดเพลง การแปรแถว ท่ารำ เครื่องแต่งกาย ฉาก และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ทำให้งานการแสดงมีความสมบูรณ์ แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับอุษา สบฤกษ์ (2545, น.17) ที่กล่าวว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต้องมียุคสมัยของความคิดใหม่และคุณค่าทางสุนทรียะ ผลงานที่เกิดขึ้นจึงต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทั้งในด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ การเผยแพร่วัฒนธรรม หรือใช้ในกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของชุมชน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของอำเภอโกสุมพิสัยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

1. ข้อค้นพบด้านที่มาและความหมายของฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธ

ความเคารพและความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อพระสุนทรพิพิธในฐานะบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของอำเภอโกสุมพิสัย เป็นที่มาของการรำบูชาพระสุนทรพิพิธ นอกจากการแสดงออกถึงเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของชาวบ้านแล้ว การแสดงนี้ยังทำหน้าที่เป็นสื่อพิธีกรรมที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย

2. ข้อค้นพบด้านองค์ประกอบทางนาฏกรรม

การแสดงรำบูชาพระสุนทรพิพิธ ประกอบด้วยองค์ประกอบทางละครที่ครบถ้วน เช่น เครื่องแต่งกายที่แสดงถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น บทพูดหรือคำอธิบายเชิงสัญลักษณ์ ดนตรีที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีพื้นเมือง เช่น แคน กลอง และพิณ และทำรำที่ได้รับอิทธิพลจากรำพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทุกองค์ประกอบถูกสร้างขึ้นเพื่อให้เข้ากับพิธีกรรมและการสื่อสารทางวัฒนธรรม

3. ข้อค้นพบด้านกระบวนการสร้างสรรค์การแสดง

นาฏศิลป์พระสุนทรพิพิธบวงสรวง เกิดขึ้นจากการผสมผสานการมีส่วนร่วมของชุมชน ความรู้ด้านนาฏศิลป์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน ครูผู้เชี่ยวชาญด้านประเพณี ผู้นำชุมชน และเยาวชนได้ร่วมกันสร้างสรรค์ท่าเต้น เลือกดนตรี และกำหนดรูปแบบการแสดง ส่งผลให้การแสดงมีความทันสมัยและเคารพในรากฐานทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน ในมิติที่หลากหลาย เช่น การเปรียบเทียบรูปแบบฟ้อนบวงสรวงในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นอย่างชัดเจน

1.2 งานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างสรรค์ชุดการแสดง หากมีการศึกษาต่อยอดควรทำการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรี เครื่องแต่งกาย และฉากประกอบการแสดง เพื่อจัดเก็บเป็นองค์ความรู้ทางวิชาการและเผยแพร่ให้แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลงานการแสดง ฟ้อนบวงสรวงพระสุนทรพิพิธ ควรถูกนำไป บรรจุเป็นกิจกรรมในงานประเพณีท้องถิ่น เช่น งานวันพระสุนทรพิพิธ บุญคุณลาน เพื่อให้เกิดการสืบสานและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานวัฒนธรรม ควรสนับสนุนการจัดแสดงในรูปแบบ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชนและกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจฐานรากและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้วัฒนธรรมและทำให้งานฟ้อนบวงสรวงได้รับการยอมรับในวงกว้าง

จากการศึกษาค้นคว้าการทำผลงาน ทำให้ได้รู้จักอดทน ขยัน พากเพียร มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ความเสียสละ ความละเอียด รอบคอบ ความภูมิใจในผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นและได้เป็นผู้ถ่ายทอดการแสดงชุดนี้ให้เป็นที่รู้จัก มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิ่งแก้ว อัดถากร. (2520). *คติชนวิทยา*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู โรงพิมพ์คุรุสภา.

คชาวุธ มาป๋อง, ศุภกร ฉลองภาค และพรรณรต ทับแย้ม. (2565). นาฏกรรมสร้างสรรค์เพื่อการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของกลุ่ม

LGBTQ+. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 3(1), 125–137.

เทศบาลตำบลโกสุมพิสัย. (2567). ประวัติพระสุนทรพิพิธ. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2567, จาก

<https://kosumphisai.go.th/public/list/data/index/menu/1142>

- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). *หลักการแสดงนาฏยศิลป์ปริทรรศน์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษา สบถุภ. (2545). *การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่องนาฏลีลานาฏยศัพท์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Geertz Clifford. (1973). *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2568, จาก https://hci.stanford.edu/courses/cs376/private/readings/geertz_thick_description.pdf